

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	49272 Загальний і галузевий усний та письмовий переклад з португальської та англійської мов
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	49272
Назва ОП	Загальний і галузевий усний та письмовий переклад з португальської та англійської мов
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.053 романські мови та літератури (переклад включно), перша - португальська
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Мамчур Костянтин Васильович, Надточій Наталя Олександрівна, Коробейнікова Тетяна Ігорівна, Андреєв Тит Петрович, Нечипоренко Віолета Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	20.02.2024 р. – 22.02.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://knu.ua/pdfs/official/accreditation/035/2023-2024/49272-general-and-branch-interpretation-and-translation-from-portuguese-and-english.pdf
Програма візиту експертної групи	https://knu.ua/pdfs/official/accreditation/035/2023-2024/49272-Program-of-expert-visits.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Під час роботи експертна група підтвердила і доповнила факти, подані у Відомостях про самооцінювання освітньої програми. Найважливіші в акредитаційній справі та на сайті ЗВО документи, а також уточнені в процесі дистанційної акредитаційної експертизи фактичні дані щодо організації освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка дають можливість стверджувати, що ОП «Загальний і галузевий усний та письмовий переклад з португальської та англійської мов» загалом відповідає критеріям оцінювання якості, а виявлені слабкі сторони й недоліки є несуттєвими і не применшують значення її реалізації. З огляду на сучасні вимоги ринку праці та інтереси стейкхолдерів ОП є актуальною та збалансованою. Найважливіші всі нормативно-правові документи, необхідні для провадження освітньої діяльності. Освітню програму узгоджено з місією і стратегією розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка, вона має виразно окреслений інтернаціональний вектор. Зміст освітньої програми має чітку структуру, її обсяг відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження і надає можливість здобувачам сформулювати усі необхідні професійні компетентності разом з soft skills. Правила прийому на навчання за ОП є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, вчасно оприлюднюються на офіційному сайті ЗВО. Комплексне застосування визначених форм та методів навчання загалом забезпечує досягнення ПРН, окреслених в ОП. Для моніторингу програмних результатів навчання НПП застосовують різні методи та форми оцінювання, про які інформують здобувачів заздалегідь на початку вивчення освітнього компонента. Контрольні заходи та оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими та дозволяють перевірити якість опанування здобувачами запланованих результатів навчання. У ЗВО існує система зворотного зв'язку зі студентами щодо оцінювання якості освітнього процесу, систематично проводяться заходи, спрямовані на популяризацію академічної доброчесності. Адміністрація ЗВО забезпечує відповідність вимогам студентоцентрованого підходу та практичну зорієнтованість ОП на здобувачів. Склад, наукова спрямованість, академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників, в цілому, достатні для успішної реалізації ОП. У ЗВО визначені та оприлюднені вимоги до осіб, які обираються на посади науково-педагогічних працівників; процедура проходження конкурсу на заміщення вакантних посад відбувається відкрито і прозоро. КНУТШ забезпечує достойні умови для професійного розвитку викладачів, сприяє постійному та безперервному підвищенню їхньої кваліфікації і надає доступ до всіх ресурсів, необхідних для професійного розвитку. Освітнє середовище загалом є безпечним для життя і здоров'я усіх учасників освітнього процесу, здобувачів зокрема. Все перераховане вище дало змогу експертній групі встановити всі В за Критеріями акредитації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Сильною стороною програми є її ексклюзивність, адже це єдина освітньо-наукова програма, яка готує перекладачів з португальської мови в Україні. 2. В основі змісту ОП покладено концепцію поступового та взаємопов'язаного опанування перекладацькими компетентностями (португальська та англійська мови); зміст програми вдало забезпечує розвиток у здобувачів компетентностей, необхідних для роботи у різних галузях. Університет залучає до викладання на постійній основі НПП, які є водночас провідними науковцями-португалістами та перекладачами-практиками. Більшість НПП є сертифікованими перекладачами, які здійснюють лінгвістичне супроводження на найвищому державному та міжнародному рівнях. 3. Практика використання соціальних мереж як додаткового каналу комунікації між НПП та здобувачами вищої освіти. Залучення НПП, що викладають на ОП, до розширення міжнародних контактів з метою сприяння реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу. 4. Здобувачі освіти мають персональні електронні кабінети; для учасників освітнього процесу є можливість вибору форм та методів навчання та викладання, онлайн-ресурсів для проведення дистанційних занять, тематичних компонентів та методичного забезпечення ОК. Все це свідчить про якісну підготовку фахівців відповідної кваліфікації. Науково-педагогічні працівники та здобувачі забезпечені належними умовами для успішної наукової діяльності під час реалізації ОП (НПП залучаються до вивчення сучасних практик світової науки, регулярно проходять закордонні стажування, їх наукові досягнення використовуються в освітньому процесі; здобувачі беруть участь у конференціях). 5. Варіативність, доступність, чіткість і зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти; опрацювання питань академічної доброчесності на різних рівнях із розробленням системи документів. 6. Забезпечення можливостей міжнародного стажування викладачів. Залучення до освітнього процесу носія португальської мови. Досвід науково-педагогічних працівників у галузі перекладу. 7. Найважливіші потужної матеріально-технічної бази, зокрема і обладнаних приміщень для здійснення різних видів перекладу, коворкінгів, тощо; доступ до інформаційних баз даних. 8. Чітка регламентація дій, відповідальних осіб, термінів щодо забезпечення функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти нормативними документами ЗВО.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Особливий фокус ОП не відображений у формулюванні мети ОП. Р.: актуалізувати особливості ОП у формулюванні мети при черг. оновленні ОП. Неврахування РН нормативних ОК для забезпечення додат. ПРН. Р.: Оновити матрицю забезпечення ПРН, врахувавши РН нормативних ОК для досягнення ПРН 23-25. Формальний

підхід до визначення і практичної реалізації наук.-дослід. комп. ОП. Р.: увиразнити наук.-дослід. вектор в описі ОП при черговому перегляді; поглибити реалізацію дослід. складової через участь здобувачів освіти у наук. заходах. 2. Формулювання мети і завдань окремих ОК здійснено без урахування SMART підходу; література, яка використовується у РПНД ОК5, ОК12, є застарілою. Р.: до початку 2024/25 н. р. переглянути РПНД усіх ОК, у формулюваннях мети і завдань ОК застосовувати SMART-підхід; оновити літературу. 3. Не в усіх РПНД наявний зміст практ. занять та самост. роботи, не конкретизовані методи навчання та викладання; не всі ОК забезпечені оновленими навч.-метод. розробками. Р.: до початку 2024/25 н.р. оновити навч.-метод. видання НПП. Опитування здобувачів не відбивають всебічно ставлення до організації та якості освіт. процесу. Р.: ввести в анкету питання щодо методів та підходів в навчанні, фахової гнучкості та комунікат. культури НПП. 4. Низька обізнаність студентів щодо вимог до кваліф. роботи. Р.: систематично проводити консультації щодо питань академ. доброчесності. Відсутність чіткого алгоритму дій під час проведення підсумкових іспитів в он-лайн режимі. Р.: розробити порядок дій здобувача під час складання підсумкових іспитів в дист. форматі до травня 2024 р. Рекоменд. література певних ОК не відповідає сучасним вимогам та спеціалізації здобувачів. Р.: до початку 2024/25 н. р. оновити перелік рекоменд. літератури. В описі ОНП не зазначені освітня та професійна кваліфікації. Р.: оновити опис ОНП до початку Вступу 2024, зазначивши можливість отримання кваліфікації. 5. Не простежується цілісна система рейтингування НПП. Р.: до кінця 2023/24 н.р. розробити та запровадити систему рейтингування НПП й систематично оприлюднювати результати; до 01.09.2024 розмістити на сайті кафедри покликання на профілі НПП у Google Academy. Відсутня практика залучення до аудитор. занять роботодавців. Р.: з наступ. н.р. запрошувати зовн. стейкхолдерів для проведення аудитор. занять. 6. Неузгодженість у внутрішніх правових актах щодо функціонування Етичної комісії; відсутність екстреної кнопки на пункті охорони будівлі ЗВО. 7. Участь в опитуванні роботодавців, залучення зовн. проф.-практиків до аудиторних занять не підтверджено. Р.: запровадити у 2023/24 н.р. практику анонімного опитування потенційних роботодавців щодо змісту ОНП з подальшим обговоренням його результатів на засіданнях робочої групи, залучати проф.-практиків до аудиторних занять. 8. Відсутність на сторінці ОП отриманих та врахованих пропозицій під час громад. обговорення проєкту ОП; відсутність на веб-сторінці Правил внутр. розпорядку ЗВО; неузгодженості між окремими внутр. правовими актами.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОНП «Загальний і галузевий усний та письмовий переклад з португальської та англійської мов» сформульована доволі загально: «формування особистості філолога, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру у галузі філології (переклад, португальська мова, англійська мова)» (с. 9). У акценті на формуванні здатності здійснювати інноваційну діяльність у галузі перекладу, прикладну та дослідницьку діяльність процесів усного та письмового перекладу (португальська мова) розробники вбачають унікальність ОП. ЕГ рекомендує актуалізувати ці цілі у формулюванні мети програми, адже «формування особистості» — процес соціального розвитку людини, становлення її як суб'єкта діяльності, члена суспільства, громадянина, що неможливо реалізувати в межах однієї конкретної освітньої програми. Статут КНУ імені Тараса Шевченка (нова редакція) (<https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>) основною метою освітньої діяльності Університету визначає «підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців для освітніх та наукових установ, органів державної влади та управління <...> за всіма рівнями вищої освіти <...>, утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей» (с. 6), що, безперечно, знайшло своє втілення і у сформульованих завданнях ОП. Цілі ОП цілком відповідають Стратегічному плану розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (<https://cutt.ly/4wNjk7wR>) та місії Університету як класичного дослідницького університету України, діяльність якого ґрунтується на принципі інтеграції освіти, наукових досліджень та інновацій, впровадженні суспільних цінностей, серед яких освіта й наука мають перший пріоритет, задля соціального та економічного розвитку держави. Можливості подальшого вдосконалення ОП обумовлені розширенням міжнародної діяльності, розвитком зв'язків України з країнами Латинської Америки, Африки, підтримкою українських біженців у Португалії. Відданість місії та стратегічним цілям розвитку Університету під час зустрічей з ЕГ демонстрували як представники адміністрації ЗВО, так і розробники ОП. На підставі викладеного можемо зробити висновок про відповідність цілей ОП місії та стратегії КНУТШ, їхню актуальність та реалістичність.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Розробка і впровадження освітніх програм в КНУ імені Тараса Шевченка регулюється Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (Частина 2. Розділ 2. Розроблення і затвердження програм) (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>), що передбачає конкретні етапи роботи. Під час онлайн-зустрічей з розробниками ОНП було з'ясовано, що потреби та інтереси стейкхолдерів вивчали і враховували. Зокрема, інтереси студентів вивчали шляхом опитувань, бесід. Як зазначила гарант ОП О. Гусейнова, на запит здобувачів було збільшено частку практичних занять шляхом зміни форми занять. Як повідомив доцент кафедри С. Фокін, студенти висловлюють запити щодо змісту конкретних ОК, зокрема застосування комп'ютерних технологій в перекладацькому процесі, що знайшло своє висвітлення в темах дисципліни «Перекладна комп'ютерна лексикографія і термінографія (португальська мова)». Під час інтерв'ю координатор Центру португальської мови і культури імені Камоенса Києві Енрікі Албуєрки підтвердив, що брав участь у обговоренні змісту освітньої програми та надавав пропозиції щодо подальшого забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти; розробники ОП підкреслили, що Т. Ульянова, проєкт-менеджер «Translation Agency Fresh Translation», і С. Івахіна, співвласниця Бюро перекладів «Пілігрим», беруть участь у засіданнях кафедри теорії і практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова та засіданнях робочих груп. Роботодавців, представників академічної спільноти та професійних асоціацій запрошували здійснити експертне оцінювання змісту ОП (було надано відповідні рецензії та відгуки). Результат фактичної співпраці можна простежити, наприклад, через підхід розробників до формування переліку обов'язкових ОК ОП і оновлення змісту ОК 10 «Теорія літератури», ОК 15 «Національні варіанти романської мовної групи в діячій та синхронії». Отже, онлайн-зустрічі підтвердили той факт, що вивчення потреб стейкхолдерів на етапі проєктування ОНП фактично відбувалося, співпраця між усіма учасниками освітнього процесу налагоджена на достатньо високому рівні.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та ПРН освітньої програми, що акредитується, загалом відповідають тенденціям розвитку португальської лінгвістики та літературознавства, транслятології та міжкультурної комунікації, дозволяють випускнику бути конкурентоспроможним на ринку праці, адже передбачають комплексне набуття фундаментальних знань та практичних навичок, що дозволять реалізувати себе в науковій, перекладацькій, комунікаційній діяльності. Структура та змістове наповнення ОНП свідчать про глибоке розуміння сучасних тенденцій розвитку спеціальності її розробниками, які є активними науковцями і перекладачами-практиками. Запити ринку праці вивчають передусім через взаємодію з вітчизняними роботодавцями: агенціями перекладу, які часто беруть здобувачів на практику, асоціаціями, культурними фондами, представниками видавничої справи, сфери бізнесу тощо. Стратегічний вимір співпраці між Україною, Португалією, Бразилією та країнами Африки набуває все більшої практичної реалізації. Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року (<https://dei.kyivcity.gov.ua/files/2017/7/28/Strategy2025new.pdf>) та Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки (<https://bit.ly/3JPMlsp>) передбачають розвиток регіону в соціальному вимірі через розвиток людського капіталу та інноваційно орієнтованих галузей економіки, активізацію наукової та інноваційної діяльності, міжнародного, міжрегіонального співробітництва, що суголосно зі стратегічною метою КНУТШ та цілями ОП. Як зазначено у відомостях про СО і проголошено під час зустрічей з гарантом ОНП і науково-педагогічними працівниками, вивчення вітчизняного та закордонного досвіду реалізації подібних ОП відбувається шляхом аналізу ОП ЗВО України, які пропонують програми з романських мов (ЛНУ імені Івана Франка, КНЛУ). Аналогічні програми в Україні відсутні, адже ОНП, що акредитується, це єдина освітня програма, яка здійснює підготовку філологів-португалістів в Україні. Досвід закордонних університетів - Гранадського університету, Страсбурзького університету, університетів Флоренції та Кадісу - вивчався розробниками ОП і НПП кафедри під час стажування і участі в науково-практичних конференціях, семінарах і круглих столах. Врахування такого досвіду переважно стосується формулювання результатів навчання, вибору форм і методів навчання і викладання, змістового наповнення окремих ОК, розроблення нового методичного забезпечення. Отже, можемо стверджувати про врахування тенденцій розвитку спеціальності, потреб ринку праці, а також галузевого контексту під час проєктування ОНП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОНП «Загальний і галузевий усний та письмовий переклад з португальської та англійської мов» в редакції 2023 р., затверджена на засіданні Вченої ради КНУ імені Тараса Шевченка (протокол № 16 від 18.07.2023 р.), відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН № 871 від 20.06.2019 р.), а її реалізація забезпечує досягнення результатів навчання, визначених Стандартом. Реалізація освітньо-наукової програми передбачає забезпечення спеціальних компетентностей ФК 10 – ФК 13, які конкретизують зміст перекладознавчого складника філологічної підготовки магістра. Крім того, за ВБ 1 «Письмовий переклад і редагування у професійній комунікації (португальська мова, англійська мова)» передбачено формування спеціальних компетентностей ФК 14.1 – ФК 16.1, а за ВБ 2 «Усний двосторонній переклад (португальська мова, англійська мова)» - ФК 14.2 – ФК 16.2 відповідно. ОП передбачає присвоєння професійної кваліфікації 2444.2 Перекладач (португальська мова / англійська мова)

окремим рішенням екзаменаційної комісії за успішного виконання низки умов, у т. ч. за умови вибору одного з вибіркового блоку цієї ОНП. Отже, освітня програма також дозволяє досягти інші РН, окрім тих, які сформульовані у Стандарті. Зокрема, розробники ОП передбачають забезпечення ПРН 19 - ПРН 22, які конкретизують перекладацькі компетенції здобувачів вищої освіти. За ВБ 1, сфокусованим на письмовому перекладі, передбачено досягнення додаткових ПРН 23.1 – 25.1, за елективним блоком 2 – досягнення ПРН 23.2 – 25.2, які визначають навички усного перекладача. Зауважимо, що відповідно до матриці ПРН 23-25 досягаються виключно за рахунок елективних дисциплін. Аналіз змісту обов'язкових ОК ОНП (напр., ОК 07, ОК 08) доводить зв'язок тем і РН за згаданими ОК зі змістом додаткових ПРН 23-25. ЕГ рекомендує гарантувати і розробникам ОП проаналізувати зміст нормативних ОК і внести зміни до матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП, що засвідчить виважений підхід проектної групи до формування переліку компетентностей випускника і нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти з урахуванням особливостей даної ОП. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків (Ст. 5, п. 5). Розробники ОП, що акредитується, зазначають, що дослідницька компонента реалізується через написання і захист кваліфікаційної роботи, введення до переліку обов'язкових навчальних дисциплін ОК 1, ОК 5 (ч. 2), ОК 12 (ч. 3). ЕГ рекомендує увиразнити науково-дослідницький вектор в описі освітньої програми, поглибити реалізацію дослідницької складової через участь здобувачів освіти у науково-практичних конференціях, круглих столах, семінарах, підготовку і публікацію тез доповідей і статей за темою кваліфікаційної роботи, що власне і передбачено ПРН 18.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОНП «Загальний і галузевий усний та письмовий переклад з португальської та англійської мов» відповідає нормативним вимогам усіх підкритеріїв Критерію 1 оцінювання ОП. Сильною стороною програми є її ексклюзивність, адже це єдина освітньо-наукова програма, яка готує перекладачів з португальської мови в Україні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Суттєвих недоліків не виявлено. Несуттєві недоліки: - Особливий фокус програми не відображений у формулюванні мети ОП. - Неврахування РН нормативних ОК для забезпечення додаткових ПРН. - Формальний підхід до визначення і практичної реалізації науково-дослідної компоненти освітньої програми. Рекомендації щодо удосконалення ОНП: - Актуалізувати особливості ОП у формулюванні мети при черговому оновленні програми. - Оновити матрицю забезпечення ПРН, врахувавши РН нормативних ОК для досягнення ПРН 23-25. - Увиразнити науково-дослідницький вектор в описі освітньої програми при черговому перегляді; поглибити реалізацію дослідницької складової через участь здобувачів освіти у науково-практичних конференціях, круглих столах, семінарах, підготовку і публікацію тез доповідей і статей за темою кваліфікаційної роботи до кінця 2023-2024 н.р.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОНП відповідають місії та стратегії Університету. Визначені програмні результати навчання є реалістичними та актуальними, враховують тенденції розвитку спеціальності та сучасні потреби ринку праці. Взаємодія зі стейкхолдерами має систематичний характер та не є формальною процедурою. Розробники ОП зуміли налагодити тісні зв'язки із роботодавцями регіону, що засвідчено рецензіями та відгуками. Освітньо-наукова програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженим Міністерством освіти і науки України (наказ №871 від 20.06.2019 р.). Реалізація ОП передбачає забезпечення додаткових фахових компетентностей та досягнення спеціальних результатів навчання. Окреслені недоліки не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання. ЗВО демонструє готовність враховувати рекомендації, тож виявлені недоліки можуть бути усунені під час планового перегляду освітньої програми.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального

навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Освітня програма має обсяг 120 кредитів ЄКТС, що повністю відповідає Закону України “Про вищу освіту” (відповідно до розділу II статті 5 обсяг ОП підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС). Обсяг обов’язкових ОК, спрямованих на формування компетентностей, визначених рівнем вищої освіти, становить 90 кредитів ЄКТС. Обсяг, що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти становить 30 кредитів ЄКТС (25%), що відповідає необхідним вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП реалізується за навчальним планом для очної форми. Вона, в основному, містить всі необхідні елементи. Аналіз структурно-логічної схеми та опитування фокус-груп НПП і здобувачів підтверджує, що всі ОК, включені до неї, загалом дозволяють досягати цілей та ПРН. У структурно-логічній схемі продемонстровано організацію освітнього процесу відповідно до мети та основного завдання ОП. Відповідно до неї в ОП передбачено послідовне опанування загальнонаукових, соціально-гуманітарних дисциплін та дисциплін з перекладу португальської мови, які вивчаються у поєднанні з дисциплінами вільного вибору. ЕГ позитивно відзначає, що багато ОК на програмі розроблені науково-педагогічними працівниками, які їх викладають. Це сприяє розвитку у здобувачів високого рівня, необхідних для ефективного здійснення ними функцій за фахом, компетентностей. Позитивною практикою ЕГ вважає залучення до викладання на ОП носія португальської мови (Енріке Альбукерке). Це уможливило краще опанування здобувачами вищої освіти актуальним португальським дискурсом, моделює реальне іншомовне середовище, в якому реалізується зміст програми. Аналіз РПНД показує, що вони містять, в основному, необхідні відомості про зміст кожного ОК. Проте, формулювання мети і завдань окремих ОК здійснено без урахування компетентнісного підходу на основі застарілого “ЗУН”-підходу (формування знань, умінь та навичок, а не компетентностей). Формулювання мети і завдань ОК5, ОК6, ОК7, ОК8, ОК10, ОК11, ОК12 здійснено без урахування SMART підходу. Крім того, у формулюванні мети та завдань ОК, які входять до блоків дисциплін з перекладу португальської мови та англійської мови, не застосовуються вимоги комунікативного підходу. ЕГ звертає увагу, що література, яка використовується у РПНД ОК5 (Ч.1 і Ч.2), ОК 12 ОП, є застарілою. У рекомендованій літературі РПНД ОК6 та ОК 8 в розділі основна література міститься лише одне джерело. Крім того, у РПНД ОК6 та ОК8 списки літератури ідентичні. Опціональне присвоєння випускнику професійної кваліфікації «Перекладач», передбачене розробниками ОНП, залежить від виконання низки умов, у т.ч. досягнення ПРН, які забезпечуються дисциплінами вибіркового блоку (ПРН 23-25). Проте аналіз змісту обов’язкових ОК доводить їхній зв’язок з РН за вибірковими блоками. Отже, рекомендуємо розробникам ОП при черговому перегляді програми увиразнити зв’язок нормативних ОК з додатковими ПРН ОП, відобразивши це в матриці забезпечення ПРН освітніми компонентами програми. ЕГ вважає, що більшість зауважень носить технічний характер і не впливає на зміст ОП. У цілому, програма забезпечує досягнення цілей та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Загалом зміст ОП відповідає предметній області за спеціальністю 035 Філологія, об’єктом якої є мови (в теоретичному/практичному, синхронному / діяхронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному та інших аспектах); література й усна народна творчість; жанрово-стильові різновиди текстів; переклад; міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формі. Це дозволяє забезпечувати підготовку фахівців, здатних розв’язувати складні задачі і проблеми, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, у діяльності, пов’язаній з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації різними мовами. Аналіз змісту ОП, а також опитування фокус-груп стейкхолдерів підтверджує, що у програмі поєднано освітню та наукову складові, а також значну за обсягом практичну підготовку. Зміст ОП реалізується в обов’язкових та вибіркових ОК. Це дає можливість випускникам програми працювати в науковій, літературно-видавничій, освітній галузях; на викладацьких, науково-дослідних та адміністративних посадах у ЗВО; у друкованих та електронних ЗМІ, PR-агентствах, різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, бібліотеках і архівах, мистецьких і культурних центрах тощо; у різних галузях господарства де потрібні послуги з перекладу (усного та письмового) зі створення, аналізу, перекладу, оцінювання текстів, у сфері спорту, розваг та відпочинку.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Під час зустрічей із стейкхолдерами було з’ясовано, що у здобувачів вищої освіти за ОП є можливості до реалізації індивідуальної освітньої траєкторії через вільний вибір ОК, тем кваліфікаційної роботи, а також місця проходження

практики. Формування індивідуальної освітньої траєкторії регулюється Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>). ЕГ переконалася, що в КНУТШ реалізується процедура вибору ОК здобувачами. Не пізніше, ніж за 5 тижнів після початку навчання за ОП здобувачі можуть ознайомитися із переліками ОК і блоками дисциплін, які пропонуються до вибору (вибірковий блок 1. “Письмовий переклад і редагування у професійній комунікації (португальська мова, англійська мова)” (загалом 27 кредитів); вибірковий блок 2 “Усний двосторонній переклад (португальська мова, англійська мова)” (загалом 27 кредитів), вибір з переліку дисциплін (здобувачі обирають один ОК – 3 кредити загалом) та іншими програмами. Ознайомлення відбувається через інструментарій персонального кабінету студента (переліки й анотації навчальних дисциплін), а також через ознайомлення з РПНД вибіркових ОК, які розміщені на сайті ННІФ (<https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/pereliku-os-mahistr-vybirkovykh-dystsyplin/>). Також НПП кафедр та гарант програми організують ознайомчі зустрічі із здобувачами. Здобувачі подають заяви для вибору відповідного ОК, які надалі розглядаються. Після перевірки і погодження обрані здобувачами ОК вносяться до їхніх електронних індивідуальних планів у електронному персональному кабінеті здобувачів вищої освіти. Разом з цим, не розроблено механізм отримання додаткової кваліфікації, якщо здобувач не обирає (або частково обирає) ОК із запропонованих блоків. У цілому, в КНУТШ забезпечені умови та можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за ОП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Організацію практичної підготовки здобувачів регламентують Положення про організацію освітнього процесу в КНУ (п. 4.5) (<https://cutt.ly/gwN1e0ig>). ЕГ після аналізу РПНД встановила, що переважна кількість ОК є практико-орієнтованою. Крім того, ЗВО на ОП забезпечує проведення виробничої перекладацької практики з відривом від теоретичного навчання португальська мова) (6 кредитів) та виробничої перекладацької практики з відривом від теоретичного навчання (англійська мова) (6 кредитів). ЕГ вважає, що ОП передбачено достатню практичну підготовку для здобуття здобувачами компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Опитування фокус груп здобувачів та НПП, а також аналіз змісту ОП підтверджують, що вона забезпечує належний розвиток необхідних соціальних навичок (soft skills) як під час опанування як обов'язкових, так і вибіркових ОК. Зокрема, ЕГ відзначає, що ОП забезпечує реалізацію розвитку таких соціальних навичок (soft skills) здобувачів: комунікативних (розвитку іншомовної комунікативної компетентності), соціальних та лідерських якостей, навичок роботи в команді, вміння відстоювати свою позицію і адекватно реагувати на критику, вміння аналізувати наукову літературу та робити критичні висновки, що є результатом застосування діяльнісного, компетентнісного та комунікативного підходів в освіті. Здобувачі відмічають особливо цінним спілкування із носіями португальської мови, яке сприяє розвитку у них міжкультурної компетентності. Також, НПП та здобувачі зазначають, що під час навчання за ОП здійснюється розвиток критичного мислення, креативності, гнучкості, толерантності, співпереживання та інших важливих для фахівців-перекладачів якостей, що є результатом використання проблемного підходу у навчанні. У цілому, соціальні навички (soft skills) формуються в ході виконання здобувачами низки індивідуальних практичних завдань та групових проектів, під час практик, а також написання та захисту магістерської роботи. ЕГ також відзначає, що в Навчально-науковому інституті філології КНУТШ застосовуються необхідні активні методи навчання, які сприяють розвитку у здобувачів соціальних навичок. Здобувачі, випускники та НПП відмітили високий рівень розвитку soft skills.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На сьогодні Професійний стандарт перекладача відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ за результатами опитування фокус-груп здобувачів та НПП встановлено, що обсяг ОП та окремих ОК реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів вищої освіти. Співвідношення аудиторної і самостійної роботи дозволяє досягати цілей та ПРН. Планування та реалізація освітнього процесу регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в КНУТШ (<https://cutt.ly/gwN1e0ig>). Опитування фокус-груп здобувачів та НПП підтверджують дотримання усіх передбачених норм. ЕГ позитивно відзначає практику активного залучення до освітнього процесу викладачів-практиків, які є досвідченими перекладачами.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка за дуальною формою освіти за ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: залучення на постійній основі до викладання на ОП носія португальської мови сприяє формуванню у здобувачів високого рівня компетентностей, необхідних для ефективного виконання ними професійних завдань. В основі змісту ОП покладено концепцію поступового та взаємопов'язаного опанування перекладацькими компетентностями (португальська та англійська мови); зміст програми вдало забезпечує розвиток у здобувачів компетентностей, необхідних для роботи у різних галузях. Позитивна практика: університет залучає до викладання на постійній основі НПП, які є водночас провідними науковцями-португалістами та перекладачами-практиками. Більшість НПП, які викладають на ОП, є сертифікованими перекладачами, які здійснюють лінгвістичне супроводження на найвищому державному та міжнародному рівнях. Усе це дає можливість здобувачам якісно краще розвивати перекладацькі на науково-дослідні компетентності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: Формулювання мети і завдань ОК5, ОК6, ОК7, ОК8, ОК10, ОК11, ОК12 здійснено без урахування SMART підходу. Не зовсім коректними є такі формулювання, а саме: “удосконалити навички...”, “дати студентам чітке уявлення про необхідність знань...”, “підвищити рівень підготовки ...”, “надати основні відомості ...”, “ознайомити з важливими проблемами ...” і т.ін., які не є конкретними, не мають практичного спрямування, й не зовсім співвідносяться з відповідними ПРН; ЕГ звертає увагу, що література, яка використовується у РПНД ОК5 (Ч.1 і Ч.2), ОК 12 ОП, є застарілою. У РПНД ОК6 та ОК8 списки літератури ідентичні. Рекомендації: до початку 2024-25 н.р. НПП кафедр, відповідальних за викладання на ОП, переглянути РПНД усіх ОК, а саме: у формулюваннях мети і завдань ОК застосовувати SMART- підхід та конкретно визначити завдання кожного ОК, які практично співвідносяться із ЗК та ФК й спрямовані на досягнення ПРН; оновити літературу в РПНД ОК. При черговому перегляді ОП оновити матрицю забезпечення ПРН освітніми компонентами програми, відобразивши зв'язок нормативних ОК програми з додатковими ПРН.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура, зміст, наповнення ОП відповідає сучасним вимогам щодо підготовки фахівців. Багато ОК за ОП є авторськими. Забезпечено комплексний підхід до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Позитивними практиками є використання актуальних праць НПП, які викладають на ОП, залучення до викладання провідних науковців, перекладачів-практиків, а також носіїв португальської мови. Це дає можливість здобувачам якісно краще засвоювати актуальний мовний та мовленнєвий матеріал, створює моделювання справжнього іншомовного середовища, в якому реалізується зміст програми. Разом з цим виявлено такі слабкі сторони програми, як використання застарілої літератури в РПНД окремих ОК, формулювання мети і завдань усіх ОК здійснено без урахування SMART-підходу. Загалом, виявлені під час акредитаційної експертизи слабкі сторони за Критерієм 2 не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН. Враховуючи викладене вище, ЕГ вважає, що ОП за критерієм 2 відповідає рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому оприлюднені на офіційному вебсайті КНУТШ за посиланням: <https://cutt.ly/KwNN3UyE> та ННІФ <https://philology.knu.ua/vstup-do-if/mahistratura/>. Посилання функціонує. Експертна група впевнилася, що правила прийому відповідають чинному законодавству, не містять дискримінаційних положень, є чіткими та зрозумілими.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до правил прийому до КНУТШ на 2023 рік, вступ на магістерську ОП, що акредитується, відбувається на основі здобутої вищої освіти рівня бакалавр або магістр за конкурсом. Відповідно до Правил прийому до магістратури передбачено випробування з фахової дисципліни. Конкурсний відбір здійснюється за результатами складання фахового іспиту як форми вступного випробування для навчання за ОП “Загальний і галузевий усний та письмовий переклад з португальської та англійської мов” (<https://cutt.ly/fwN1FJSB>) на основі балу, який містить суму набраних балів за такі виконані завдання двох частин іспиту: тестування і завдань з відкритою відповіддю творчого характеру відповідно до специфіки освітньої програми, що включає письмовий переклад суспільно-політичного або публіцистичного тексту з португальської мови на українську і теоретичне питання (усно). Виходячи з програми вступного випробування на здобуття ступеня вищої освіти магістр за ОП, він передбачає перевірку теоретичних знань вступників до магістратури та визначення рівня мовної і комунікативної компетенції. Іспит проводиться португальською мовою.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Переведення здобувача вищої освіти та визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ (<https://cutt.ly/VwNMCkAW>). В положенні визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. ЗВО сприяє академічній мобільності. Наразі на академічній мобільності здобувачі за ОП не перебувають.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У КНУТШ розроблено Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти (<https://cutt.ly/fwNMB6ZQ>). Документ містить інформацію про види неформальної освіти, що можуть бути зараховані, умови визнання, процедуру перевірки та оцінювання отриманих знань тощо. Експертна група переконатися, що порядок визнання результатів навчання шляхом неформальної та/або інформальної освіти відповідають чинному законодавству, наказу Міністерства освіти і науки України від 08.02.2022 № 130, не містять дискримінаційних положень, є чіткими та зрозумілими. Водночас, конкретних прикладів визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти на програмі не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильних сторін ОП за критерієм 3 не виявлено. Позитивні практики: практика використання ЗВО соціальних мереж як додаткового каналу комунікації між НПП та здобувачами вищої освіти; практика залучення НПП, що викладають на ОП, до розширення міжнародних контактів з метою сприяння реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

ЕГ рекомендує проводити роз'яснювальну роботу у ЗВО серед здобувачів вищої освіти щодо неформальної освіти та визнання її результатів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня діяльність КНУТШ за ОП відповідає рівню В за критерієм 3: правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднюються на офіційному веб-сайті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання і викладання за ОНП регулюють документи, розміщені на сайті ЗВО: «Нова редакція положення про організацію освітнього процесу» (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022-with-changes.pdf), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>). Дотримання студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи досягається за рахунок надання студентам можливості обирати тему кваліфікаційної роботи та здійснювати вільний вибір блоку вибіркових дисциплін за допомогою системи автоматизації «Triton Student». Аналіз РП і спілкування у фокус-групах показали, що викладачі використовують традиційні форми організації навчального процесу (лекції, практичні заняття) і сучасні технології (презентації, Google Classroom, Zoom, GoogleMeet,) (у зв'язку з дистанційною формою навчання: <https://philology.knu.ua/about-the-format-of-educational-classes-in-the-1st-semester-of-2023-24/>). Під час зустрічі як з НПП, так і з адміністрацією ЗВО виявилось, що викладачі індивідуально обирають он-лайн платформи для комунікації зі студентом та проведення занять і ЗВО не має єдиної системи електронного забезпечення навчання, що додатково обтяжує викладача необхідністю створення власного каналу комунікації зі студентами та розсилкою особистими повідомленнями навчальних матеріалів. В останньому опитуванні (1 семестр 2023-2024н.р.) відсутні питання блоків, які зазначені в «Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» розділ 7.4. Моніторинг задоволення студентів компонентами освітніх програм, а саме: організація навчального процесу, фахова гнучкість, комунікативна культура викладача (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), але під час зустрічі здобувачі зазначали на можливості запропонувати свої теми для вивчення, на використанні викладачами різноманітних цікавих завдань (peer review – взаємокоригування перекладів з коментарем, робота з он-лайн додатками та застосунками), та створенні викладачами творчої невимушеної атмосфери, що підвищує мотивацію навчання та відповідає вимогам студентоцентрованого підходу. Викладачі мають змогу обирати методи та підходи до навчання з урахуванням специфіки НД, рівня володіння мовами та інтересів здобувачів, що відповідає принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Усі робочі програми освітніх компонент ОП розміщені у вільному доступі на сторінці Навчально-наукового інституту філології (<https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/mahistra-oor-pnd-den/035-053-zhupp-port-anhl-mov/035-053-zhupp-port-anhl-mov-rpnd/>). Більшість РП надає лише назви тем як лекційних, так і семінарських занять без визначення питань для розгляду та обговорення. Опис РП дисциплін містить розділи: Організація оцінювання, критерії оцінювання, та самостійна робота. Але зміст самостійної роботи зазначений не в усіх РП (ОК.02, ОК 03, ОК.05, ОК.15. та інші). В ході бесіди з НПП та здобувачами було з'ясовано, що про зміст та термін виконання самостійної роботи та контрольних заходів студентів повідомляють під час першого заняття з відповідної дисципліни, особисто через електронну пошту, або Googleclass (в разі використання цієї платформи). Опитування здобувачів ННІФ (<https://drive.google.com/file/d/1v-E6V6MYxPpOzZ5Uog4v9-lD4GJgrsVG/view>) показало, що дисципліни в переважній кількості добре забезпечені навчально-науковою літературою, методичними матеріалами та необхідними методичними ресурсами /посібниками для організації самостійної роботи здобувачів освіти. Під час зустрічі зі здобувачами дані результати підтвердились. Опитування здобувачів проходить регулярно, та його результати обговорюються на засіданні кафедр. У бесіді з членами ЕГ здобувачі та НПП зазначили, що мають доступ до необхідних матеріалів, завдань та загалом задоволенні якістю організації навчання. Хоча окремі ОК не містять он-лайн джерел серед списку рекомендованої літератури, що ускладнює процес навчання для здобувача в умовах дистанційної освіти (ОК.12, ОК.07, ОК.05 Ч. 1).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Організацію дослідницької діяльності здобувачів та штатних співробітників університету регламентує Положення про науково-дослідну роботу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://science.knu.ua/documents/normative_base/polozhennya-pro-naukovo-doslidnu-robotu-v-kyuivs%60komu-natsional%60nomu-universyteti-imeni-tarasa-shevch/ - редакція 2013 року). На кафедрі зареєстрована науково-дослідна тема «Актуальні питання перекладознавства та стилістики романських мов» (16КФ044-08). Поєднання навчання і досліджень здійснюється як під час роботи над кваліфікаційною роботою магістра, так і під час вивчення окремих ОК (ОК 1 «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», ОК 12 Частина 2 «Практика академічного мовлення (португальська мова)»). Прикладами цієї діяльності на зустрічах з гарантими ОНП і НПП були наведені тези доповіді на конференції, публікація статей у кафедральному журналі «Стиль і переклад» (перелік публікацій здобувачів освіти за ОНП поданий серед інших за посиланням: https://drive.google.com/file/d/1UG6F_J4SckwXe7FNva83-yn3Eb1EIQR/view). Але під час зустрічі зі здобувачами останні не виявили зацікавленості в науковій діяльності, на відміну від перекладацької діяльності. Наукових гуртків на постійній основі на кафедрі немає (<https://drive.google.com/file/d/1S6dIreF11Bc-jI9svIjqem5yTNNJboAq/view>). Щороку в Інституті проводиться Всеукраїнські наукові читання за участю молодих учених «Філологія XXI сторіччя: традиції і новаторство» (<https://philology.knu.ua/nauka/konferentsii/filolohiya-xxi-stolittya-novi-doslidzhennya/>) де викладачі та здобувачі кафедри презентують результати своїх досліджень. Наукові здобутки НПП використовуються як основа для оновлення змісту більшості ОК та зазначені в списку рекомендованої літератури у відповідних РП (ОК 1, ОК 3, ОК 5, ОК 6). ЕГ може дійти до висновку, що ЗВО створює умови для забезпечення поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі ОНП оновлюють зміст освітніх компонентів, ураховуючи сучасні наукові здобутки, актуальні тенденції й новітні практики у філологічній, педагогічній та суміжних галузях наукових досліджень. Зокрема, на зустрічі з фокус-групою викладачі наголосили, що постійно оновлюють контент з практичних курсів іноземної мови з урахуванням стажувань, практичної діяльності перекладачів та з огляду на сучасні реалії: пропонують актуальні тексти та теми для обговорення про новини суспільного життя, культуру, політику, системи освіти тощо. Оскільки викладачі перекладу у більшості є перекладачами-практиками (Г.Г. Верба, С.Б. Фокін, А.В. Бережний, О.М. Вронська та ін), вони мають можливість отримання сучасних матеріалів для перекладознавчого аналізу. Кафедра активно співпрацює з міжнародними організаціями (Зустріч з перекладачами Європарламенту <https://philology.knu.ua/meeting-with-translators-of-the-european-parliament/>, та з надзвичайним і Повноважним послом Португалії в Україні <https://news.philology.knu.ua/news#h.8w1cbknqdt>). Викладач, за необхідності, може ініціювати зміни до робочих програм, які обговорюють на засіданнях кафедри та групи забезпечення ОНП і затверджують науково-методичною комісією Інституту, що було зазначено на зустрічі з НПП. Викладачі ОНП (А. Бугрій, О. Орличенко, Р. Поворознюк та інші) беруть участь у міжнародних та вітчизняних стажуваннях, курсах підвищення кваліфікації, мають спільні публікації із зарубіжними колегами (Орличенко О.В., Фокін С.Б., Верба Г., Вронська О.М.), що сприяє оновленню змісту ОК робочих програм з урахуванням нових тенденцій та знань.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності ЗВО виявляється в ОП через залучення іноземних лекторів до процесу навчання (Жозе Віейра, Енрікі Албукеркі). За останні роки викладачі кафедри пройшли стажування у Кадіському університеті. НПП, залучені в освітньому процесі за ОНП, беруть участь у міжнародних конференціях, що засвідчили НПП під час зустрічі. В Університеті є доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних: <http://www.knu.ua/ua/resources/auth/>, <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/onlinedb>. За інтернаціоналізацію діяльності відповідають наступні підрозділи: Відділ міжнародних зв'язків (<https://international.knu.ua>) та Відділ академічної мобільності (<http://univ.kiev.ua/ua/dep/academic-mobile>). Вони координують ці процеси і поширюють інформацію про можливості мобільності здобувачів та співробітників. Інформація є у відкритому доступі, а також повідомляється на кафедрі.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Здобувачі освіти мають персональні електронні кабінети; для учасників освітнього процесу є можливість вибору форм та методів навчання та викладання, онлайн-ресурсів для проведення дистанційних занять, тематичних

компонентів та методичного забезпечення ОК, ЗВО залучає закордонних фахівців – носіїв мови до навчально процесу. Все це свідчить про якісну підготовку фахівців відповідної кваліфікації. Науково-педагогічні працівники та здобувачі забезпечені належними умовами для успішної наукової діяльності під час реалізації ОНП (НПП залучаються до вивчення сучасних практик світової науки, регулярно проходять закордонні стажування, їх наукові досягнення використовуються в освітньому процесі; здобувачі беруть участь у конференціях).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Не в усіх робочих програмах наявний «Зміст практичних занять» та «Зміст самостійної роботи», не завжди конкретизовані методи навчання та викладання; не всі ОК забезпечені оновленими навчально-методичними розробками (методичними рекомендаціями, посібниками, тощо). Рекомендації. До початку 2024-2025 навчального року оновити навчально-методичні видання викладачів ОНП з урахуванням змін в РП. В усіх РП зазначити зміст та форми самостійної роботи, методи роботи, що використовуються під час освітнього процесу. Опитування здобувачів, які проводяться щорічно, не відбивають всебічно ставлення опитуваних щодо організації та якості навчального процесу. Рекомендації: ввести в анкету опитування в 2024 році питання щодо методів та підходів в навчанні, фахової гнучкості та комунікативної культури викладача.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Процес навчання та викладання на ОНП забезпечується належним чином. Дотримано студентоцентризований підхід, здобувачі в різний спосіб та своєчасно повідомляються про особливості та зміни у навчальному процесі, контрольні заходи. ОНП дозволяє реалізувати НПП академічну свободу вибору методів викладання, навчального матеріалу з метою досягнення окреслених цілей. Підкритерії 4.1., 4.3, 4.4, 4.5, на думку ЕГ, повністю відповідають вимогам. Хоч ОНП має окремі недоліки за Критерієм 4 (зокрема 4.2 у контексті наповнення робочих програм і навчально-методичного забезпечення), але, загалом, вона має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками критерію 4 та відповідає рівню В. На думку ЕГ, визначені слабкі сторони не є суттєвими, можуть бути усунені під час удосконалення ОНП і не впливають на підсумковий рівень критерію.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні форми, організацію контрольних заходів, систему оцінювання здобувачів регулюють документи: «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (редакція від 11 квітня 2022 року, із змінами)» (<http://surl.li/muohi>), «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/ejlkd>). У ЗВО розроблено «Етичний кодекс університетської спільноти» (<http://surl.li/bftod>), «Пам'ятку норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУ імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/fbfsu>). У ЗВО застосовуються різні методи та форми оцінювання для перевірки результатів навчання. Успішність здобувачів в межах ОК оцінюється шляхом поточного та підсумкового контролю (екзамен, диференційований залік; захист кваліфікаційної роботи магістра та підсумкові іспити з англійської та іспанської мов). Процедура визнання результатів неформального навчання зазначена у п.4.2. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ejlkd>), але у процесі спілкування з фокус-групами було з'ясовано, що здобувачі освіти недостатньо обізнані щодо неформальної освіти; кожен випадок викладач розглядає індивідуально та, відповідно, зараховує її результати. В робочих програмах зазначені форми поточних контрольних заходів, які узгоджуються з ПРН і формами навчальної діяльності. В теоретичних дисциплінах (ОК 1, ОК 2, ОК 3 тощо) передбачено експрес-опитування, підготовка та захист презентації, усний/письмовий бліц-контроль, написання реферату, есе. У практичних дисциплінах форми поточного контролю включають: аналіз результатів перекладу, самостійний письмовий та усний переклад, що дозволяє перевірити рівень сформованості перекладацьких навичок і здатність застосовувати їх в реальних умовах. В РП усіх навчальних дисциплін наявний Розділ 7. Схема формування оцінки, який складається з підрозділів: Форми, Критерії, Організація оцінювання та Шкала відповідності підсумкових балів, що надає здобувачу чітке уявлення про процедуру оцінювання здобутих ним компетенцій. У РП визначено форму підсумкового контролю за дисципліною (залік чи іспит). Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання. Іспит оцінюють максимально в 40 балів, мінімум –24. На початку семестру та напередодні контрольного заходу викладач пояснює процедуру та критерії як

поточного, так і підсумкового оцінювання. Графіки проведення семестрових контрольних заходів є інформативними, доступними, розміщуються у групах соцмереж здобувачів, або розсилаються особисто. Загалом, форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими. Їх різноманітність та систематичність застосування дозволяють ґрунтовно й об'єктивно оцінити навчальні досягнення здобувачів за кожним ОК і за ОНП у цілому.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Процедура присвоєння професійної кваліфікації за ОНП регулюються п. 2.12. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>). Згідно зі Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 035 Філологія, затвердженим у 2019 році (Наказ МОН №871 від 20 червня 2019 року, <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-z-specialnistyu-035-filologiya-dlya-drugogo-magisterskogo-rivnya-vishoyi-osviti>), атестація здобувачів вищої освіти відповідного рівня здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Випускова кафедра видала «Методичні вказівки щодо регламенту виконання, написання, оформлення кваліфікаційних робіт, особливостей підготовки до захисту робіт». В ОНП додано ще одну форму атестації – підсумковий іспит з теорії та практики перекладу (португальська мова) і комплексний підсумковий іспит з англійської мови та перекладу. Необхідність додаткової форми атестації вмотивована тим, що магістерська робота не дозволяє всебічно оцінити підготовку перекладача-практика. Професійна кваліфікація перекладача присвоюється здобувачу за умови успішного складання (не нижче 75 балів) підсумкових іспитів. Випадків складання іспитів на бал нижчий, ніж 75 на ОНП не було. РП підсумкових іспитів відбивають мету, очікувані результати навчання та загальну структуру підсумкового контролю, коло тем, що винесено на екзамен, пропонують приклади завдань – переклад «з листа», письмовий переклад (<https://drive.google.com/file/d/15quillCFph20A0zQOCX4eoxni7bGQP19i/view>, <https://drive.google.com/file/d/1ZEdQQxFtOBUBxueJ8qMgT4TCUSjE6BXg/view>). Але програма підсумкових іспитів не містить прикладів завдань, списку спеціалізованої літератури для здобувачів з першою іноземною мовою – португальською, а також інформації щодо форми та процедури їх проведення в умовах дистанційного навчання. Крім того, підсумкові іспити не є ОК в ОНП і на підготовку до них не надається годин самостійної роботи, що може призвести до перенавантаження здобувача. Слід, також, зазначити, що в описі ОП в графі «Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації» ані освітня, ані професійна кваліфікації не зазначені.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (розділи 4 та 7, https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022-with-changes.pdf), а також Тимчасовим порядком проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУТШ. (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok%20zal_ekz%20sesii%20dyst_techn.pdf). Відповідні документи розміщені у вільному доступі на сайті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У робочих програмах зазначено процедури проведення контрольних заходів, складовими яких є методи контролю, форми оцінювання, шкала та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів. У випадку незгоди з оцінкою здобувачеві вищої освіти надане право її оскаржити згідно п. 7.2. «Процедури розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання» Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022-with-changes.pdf). У процесі навчання за ОНП діють процедури запобігання конфлікту інтересів: публічний і полісуб'єктний характер оцінювання та звітування за результатами практик; колегіальний характер комісії при складанні екзамену, наявність обов'язкового завдання в білеті, яке має виконуватись письмово. Під час спілкування у фокус-групах учасники освітнього процесу зазначили, що за останні роки дії ОП конфлікту інтересів зафіксовано не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Університет є учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) (<https://academiq.org.ua/pro-proekt>). ЗВО популяризує академічну доброчесність через низку документів: Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені

Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), «Етичний кодекс університетської спільноти» (<https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), «Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУ імені Тараса Шевченка» (<https://knu.ua/pdfs/official/Memo-of-norms-of-ethical-behavior-in-University.pdf>), Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://drive.google.com/file/d/1MzvUmHmi6H5J5UqesIOMuJEriw7RqMjB/view>). Вони містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. В них зазначається на необхідності перевірки наукових та кваліфікаційних робіт здобувачів, наукових та навчально-методичних праць на плагіат, процедура встановлення відповідальності здобувачів і НПП за порушення академічної доброчесності. Здобувачі зазначили, що їх повідомляють про ці положення як під час навчального процесу (як на першому занятті з кожної дисципліни, так під час вивчення окремих тем таких ОК, як ОК 01 Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності, ОК 2 Професійна та корпоративна етика, ОК 12 Комплексна дисципліна Професійно-орієнтоване мовлення (португальська мова) Частина 3 Академічне мовлення), так і під час зборів наукового гуртка. У ЗВО є можливість перевірки кваліфікаційних (магістерських) робіт представниками Наукової бібліотеки на академічний плагіат з використанням ліцензійного програмного забезпечення. Серед обов'язкових документів, що подаються і виставляються перед захистом на сайті, є довідка UniCheck. Усі кваліфікаційні роботи оприлюднені в репозитарії Університету (<https://ir.library.knu.ua/collections/e2d78a3a-8fbc-45df-9507-93cd0634fcc9>), що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія. Наукове товариство Студентів та аспірантів ННІФ проводить зустрічі зі здобувачами-магістрами різних ОП щодо дотримання академічної доброчесності (<https://philology.knu.ua/nauka/filolohiya-xxi-naukova-robota-molodykh/>). Але під час зустрічі з фокус-групою студенти не були впевнені щодо порогового значення наявності текстових збігів в кваліфікаційній роботі.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильними сторонами ОНП у контексті Критерію 5 є: варіативність, доступність, чіткість і зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти; опрацювання питань академічної доброчесності на різних рівнях із розробленням системи документів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Низька обізнаність студентів щодо вимог до кваліфікаційної роботи. Рекомендації: систематично проводити консультації щодо питань академічної доброчесності принаймні 1 раз на семестр Відсутність чітко прописаного алгоритму дій під час проведення підсумкових іспитів в он-лайн режимі. Рекомендації: ввести інформацію щодо порядку дій здобувача під час складання підсумкових іспитів в дистанційному форматі до травня 2024 року. Рекомендована література в певних ОК не відповідає сучасним вимогам та спеціалізації здобувачів (Програма підсумкового іспиту з теорії та практики перекладу, ОК 10) Рекомендації: До початку 2024-2025 навчального року оновити перелік рекомендованої літератури за рахунок сучасних видань та з урахуванням спеціалізації та особливостей дистанційної освіти. В описі ОНП не зазначені освітня та професійна кваліфікації. Рекомендації: оновити ОНП до початку вступної кампанії 2024 року зазначивши можливість отримання відповідної кваліфікації.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ вважає достатньою політику дотримання академічної доброчесності на основі її об'єктивності, наявних форм контролю досягнень здобувачів та заходів щодо популяризації культури академічної доброчесності в ЗВО. Підкритерії 5.1, 5.2, 5.4 повністю відповідають вимогам. Виявлені слабкі сторони, які є несуттєвими, можуть бути виправлені навіть протягом поточного семестру, що дає змогу оцінити відповідність критерію 5 на рівні В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час здійснення добору викладачів для реалізації освітніх компонент ОП враховується їхня відповідність основним кваліфікаційним вимогам, визначеними чинними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, та публікаційна активність у фахових наукових виданнях. Аналіз інформації Таблиці 2 та відомостей про співробітників на веб-сторінці випускової кафедри теорії і практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова (<https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/roman-fil/>) засвідчив, що кваліфікації НПП, відповідають предметним галузям ОК, які вони забезпечують, а наявні публікації корелюють із змістом дисциплін. Викладання обов'язкових компонентів за ОНП забезпечують кваліфіковані НПП: доктори і кандидатів наук, зокрема з науковим ступенем з перекладознавства, викладачі, які мають практичний досвід роботи перекладачами, а також носій португальської мови. Викладацький склад за ОНП включає й досвідчених перекладачів без наукового ступеня, які є авторами навчально-методичних матеріалів, перекладів, наукових статей та монографій, систематично підвищують свою кваліфікацію, беруть участь у тренінгах, стажуваннях, семінарах тощо, а також відповідають кваліфікаційним вимогам за базовою вищою освітою. Так, наприклад, ОК «Техніка письмового та усного перекладу (англійська мова)» викладає Підгрушна О.Г., яка має кваліфікацію перекладача, науковий ступінь кандидата філологічних наук з перекладознавства, а також є автором наукових статей та навчально-методичних видань (Практика перекладу: підручник. Київ: Логос, 2019.), які відповідають змісту ОК. Фокін С.Б., канд.філол.н.(перекладознавство), практик-перекладач, має публікації та проходив відповідне підвищення кваліфікації, зокрема курси з програмування викладає ОК «Перекладна комп'ютерна лексикографія і термінографія». До викладання ОК Комунікативні стратегії (португальська мова) (Ч.1.), Фахове мовлення (португальська мова) (Ч.2.) залучається носій португальської мови, випусник Лісабонського університету Менеш Ді Альмейда Бернарду Альбукерке Енріке. Під час зустрічей із фокус-групами ЕГ отримала підтвердження того, що НПП, які задіяні в реалізації ОНП є експертами у галузі філології та перекладознавства. Здобувачі вищої освіти і представники студентського самоврядування під час зустрічей з ЕГ зазначили, що регулярно проводяться опитування щодо рівня задоволення роботою НПП, результати демонструють високий рівень фаховості викладачів за ОНП. Надані пояснення фокус-груп підтверджують той факт, що практичний досвід, академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації ОНП, забезпечують досягнення визначених програмою цілей та ПРН.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Під час зустрічі ЕГ з проректором ЗВО було з'ясовано, що процедура конкурсного відбору викладачів на ОП здійснюється згідно з Порядком конкурсного відбору на посади НПП у КНУ <https://senate.knu.ua/?p=1863> та Положенням про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у КНУТШ <https://science.knu.ua/upload/iblock/35d/35d232242b24a0d67b42a49bea2b2ea7.pdf>. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та його умови розміщуються на офіційному сайті ЗВО <https://senate.knu.ua/?cat=9> та в друкованих періодичних джерелах, зокрема в газеті "Голос України". Обов'язковим для претендентів на вакантні посади є дотримання основних кваліфікаційних вимог, п.30. Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та наявність наукових публікацій у фахових виданнях. Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО та НПП інституту філології ЕГ отримала підтвердження, що конкурсний відбір проводиться з дотриманням таких принципів: відкритість, гласність, законність, об'єктивність, неупереджене ставлення до кандидатів. Термін укладання контракту становить 1 рік. До викладання на ОНП залучені висококваліфіковані фахівці, які мають потужний науково-педагогічний досвід, є експертами у галузі філології та перекладу, проводять активну наукову і професійну діяльність, та мають високий авторитет серед здобувачів другого освітнього рівня, про що свідчать результати інтерв'ювання експертами представників різних категорій фокус груп.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП. У 2020 р. було прийнято Положення про ради роботодавців у КНУТШ, а з 2021 року функціонує Рада роботодавців <https://www.knu-employers-council.com/> - консультативно-дорадчий орган університету. Потенційними роботодавцями за ОНП виступають ЗВО, організації та підприємства, діяльність яких потребує залучення фахівців із знанням португальської та англійської мов. Проаналізувавши відомості акредитаційної справи та результати зустрічей, ЕГ дійшла висновку, що роботодавці надають місця для проведення практик, зокрема із подальшим працевлаштуванням здобувачів, а також беруть участь в обговоренні проєктів ОНП. У 2022-2023 н.р. здобувачки другого курсу А. Корсун та А. Шута успішно пройшли виробничу перекладацьку практику (португальська мова) у Посольстві Бразилії під керівництвом проф. Верби Г.Г. ЕГ з'ясувала під час зустрічі з роботодавцями, що їх залучали до приймання атестаційних екзаменів у складі комісій, а також у 2023 році запрошували на засідання кафедри і робочих груп. Директор Центру викладання іноземних мов АНУ Жалай В.Я. був главою екзаменаційних комісій і в своїх звітах певні рекомендації і побажання, одночасно підкреслюючи актуальність наукових тем і матеріалів перекладознавчого аналізу, а також запрошував НПП кафедри на стажування. Потенційні роботодавці надають є рецензентами і надають свої відгуки на ОНП, зокрема позитивний відгук надійшов від директора ТОВ «Ей Бі Ленд» Корнійчук І.І. <https://drive.google.com/file/d/1D14FXBcgmjbeFaBWBahEB9uwPCQMIrmy/view> Однак, ЕГ не отримала підтвердження щодо безпосередньо залучення представників потенційних роботодавців до реалізації освітніх компонентів за ОНП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До проведення занять, керівництва практикою і кваліфікаційними роботами здобувачів за ОНП КНУТШ залучає професіоналів практиків (експертів з романської філології, перекладацької діяльності, представників роботодавців) шляхом зарахування на частину ставки і погодинної оплати їх праці, а також за сумісництвом. Фахівцям-практикам надається дозвіл на читання лекцій незалежно від наявності у них наукового ступеню. Варто відзначити, що представники НПП, залучені до реалізації освітнього процесу за ОНП, є відомими фахівцями в галузі філології, а також мають досвід перекладацької діяльності. Викладачі кафедри беруть участь у проєктах з колективного перекладу, в підтвердження чого є міжнародні публікації. Проф. Галина Верба, яка викладає ОК «Основи літературного і галузевого редагування перекладу» та «Практикум з художнього перекладу» має досвід перекладу художніх творів португаломовних та іспаномовних авторів, опублікованих в українських видавництвах та журналах «Всесвіт» і «Дніпро». Під час зустрічі з НПП асистент Оксана Вронська надала приклади свого досвіду роботи перекладачем, зокрема перекладала бразильські серіали, художні та публіцистичні твори бразильських письменників, опублікованих в українських видавництвах.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП і надає відрядження, під час яких викладачі працюють перекладачами для державних установ, наприклад, на конференціях різного рівня, у тому числі міжнародних (Верба Г.Г., Орличенко О.В., Фокін С.Б., Вронська О.М.). Система професійного розвитку НПП у КНУТШ регламентується Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників КНУ <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1997>. КНУТШ пропонує щорічні підвищення кваліфікацій на різних тренінгах та семінарах, у тому числі для гарантів освітньо-наукових програм. Наприклад, KNU Teach Week - платформа для фахового розвитку та підвищення рівня педагогічної майстерності НПП. KNU professionals Digital skills Pro – програма розвитку цифрових компетентностей викладачів. Навчання на базі КНУТШ пройшли: Вронська О.М., Кронда О.Ю., Підгрушна О.Г. («KNU Educators' week» від Genesis. 2021-2022); Материнська О.В. («Роль гарантів освітніх програм у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти», 2021). Університет заохочує викладачів до міжнародного співробітництва та підвищення кваліфікації, яке створюють Інститут післядипломної освіти <http://www.ipe.knu.ua/>, Відділ академічної мобільності КНУТШ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=2&lang=uk). В рамках угод про співробітництво НПП пропонують безкоштовні стажування (<http://www.ipe.knu.ua/stazhuvannya.html>); підвищення кваліфікації в ЗВО-партнерах, участь у літніх школах, курси на освітніх платформах. За останні 5 років задіяні в реалізації ОНП викладачі проходили міжнародне стажування та підвищення кваліфікації. Материнська О.В. – Рурський університет, м. Бохум, Німеччина, 2018, 2019рр. Маценко-Бекерська Л.В. – Грайфсвальдський університет, Німеччина, 2022 р.; Університет Сайтама, Японія, 2023 р. Підгрушна О.Г. пройшла міжнародне науково-педагогічне стажування «Traditions and innovations in teaching philological disciplines: a comparative analysis of the experience of the Republic of Poland and Ukraine», Куявський університет у Влоцлавеку, Польща, 2022 р. Кронда О.Ю. – Peter A. Allard School of Law - Університет Британської Колумбії, Канада.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЕГ, спираючись на результати зустрічей, встановила, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності, що включає професійне і матеріальне заохочення. У Статуті КНУТШ передбачено право встановлювати власні форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу (п. 1.5 Статуту, п. 4.2 Статуту – <https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>). До матеріальних форм заохочення належать преміювання (наказ № 71-32 від 31.01.2014 р. «Про затвердження Положення про стимулювання співробітників КНУТШ за результатами наукової діяльності») та стипендії молодим ученим. Усі члени колективу університету зобов'язані піклуватися про професійний, культурний і творчий розвиток здобувачів ОП та підвищувати свій професійний рівень, науково-педагогічну майстерність, загальну культуру. (п. 6.18.2 Статуту). Згідно з Розділом 5 Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ стимулювання НПП, які демонструють високі результати професійної діяльності – є обов'язковим складником організації роботи ЗВО. Стимулювання реалізується через: представлення до відзнак та державних нагород; відзнак ректора, факультетів, інститутів; премії, в тому числі і за публікаційну активність тощо. Під час зустрічей НПП підтвердили та навели приклади преміювання за наукові публікації в виданнях, які входять до наукометричних баз Scopus та WOS. Також, учасники зазначили, що можливості академічної мобільності стимулюють та сприяють їхньому професійному і науковому розвитку. На зустрічі з допоміжними структурними підрозділами ЕГ отримала підтвердження, що НПП мають змогу безкоштовно опублікувати навчально-методичні розробки та наукові статті у виданнях ЗВО. Разом з цим, стимулювання залежить від оцінювання досягнень викладачів, яке реалізується здебільшого шляхом аналізу відповідності Ліцензійним умовам та результатів опитування щодо якості викладання, також оцінюється наукова, методична, лідерська робота викладача, однак ЕГ зауважує, що не отримала підтвердження налагодженої системи рейтингування НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Позитивні практики: 1. Забезпечення можливостей міжнародного стажування викладачів. 2. Залучення до освітнього процесу носія португальської мови. 3. Досвід науково-педагогічних працівників у галузі перекладу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: 1. На ОНП не простежується цілісна система рейтингування НПП. 2. Відсутня систематична практика залучення до аудиторних занять представників роботодавців. Рекомендації. ЕГ рекомендує з наступного навчального року запрошувати зовнішніх стейкхолдерів (представників перекладацьких агенцій, роботодавців) для проведення аудиторних занять. До 01.09.2024 гаранту програми та НПП розмістити на сайті кафедри покликання на профілі Google Academy викладачів задля популяризації їхніх наукових публікацій, а у подальшому вказувати у ВСО лише праці за останні п'ять років. До кінця 2023-24 н.р. гаранту програми, завідувачу кафедри, директору ННІФ розробити та запровадити систему рейтингування НПП за програмою й систематично оприлюднювати результати такого рейтингування.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Відповідно ЕГ констатує, що підкритеріями 6.1., 6.2., 6.4., 6.5., цілком відповідають рівню В. Професійний рівень викладачів, залучених до реалізації освітнього процесу за ОНП, відповідає вимогам, кваліфікація, наукові публікації, практичний досвід перекладацької діяльності НПП корелює зі змістом дисциплін, які вони викладають. Позитивною практикою є залучення до викладання носія португальської мови. Процедура конкурсного добору кадрів на заміщення вакантних посад проходить прозоро з дотриманням вимог чинного законодавства. У площині предметної області та галузі філології наукова активність викладачів відбувається на належному рівні. Налагоджено інституційну систему підвищення кваліфікації НПП, задіяних у реалізації ОНП. ЗВО активно сприяє підвищенню викладацької й професійної майстерності викладачів, що позитивно впливає на якість реалізації освітнього процесу. Викладачі беруть участь у міжнародних проєктах і проходять міжнародні стажування. Разом з цим, виявлені слабкі сторони за підкритеріями 6.3. та 6.6. не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Онлайн-огляд матеріально-технічних бази університету та зустрічі з різними учасниками освітнього процесу засвідчили наявність якісних умов для реалізації освітньої програми, які дозволяють досягти цілей визначених цілей навчання. Реалізація ОП відбувається у приміщенні Навчально-наукового інституту філології розташованого за адресою бул. Тараса Шевченка, 14, Київ. За інформацією учасників навчального процесу, реалізація ОП забезпечується як загальноуніверситетськими фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, так і ресурсами для реалізації досліджуваної ОП. Під час ознайомлення з матеріальною базою, що використовується під час реалізації ОП, ЕГ було продемонстровано кабінети кафедр, навчальні аудиторії, в тому числі і ті, що обладнані спеціальними інструментами для навчання синхронного перекладу та іншим типам перекладу, мультимедійним обладнаннями. Крім цього, Інститут має різні мовні центри, навчальні лабораторії різного спрямування, що забезпечені відповідними інструментальними засобами для освоєння здобувачами різних навичок перекладу. Найближчим часом, за словами представників Інституту, планується відкриття Центру португальської мови. Приміщення має буфет та громадську їдальню для забезпечення реалізації права на достатнє харчування здобувачів ОП та інших учасників освітнього процесу. Здобувачі мають доступ до друкованих джерел інформації у Науковій бібліотеці ім.М.Максимовича, читальній залі Навчально-наукового інституту філології, бібліотечному фонді кафедр Інституту. Для проживання здобувачів ОП, Навчально-науковий інститут філології має закріплений гуртожиток з належними умовами проживання, де здобувачі мають, крім житлових приміщень, ще і кабінети для навчання та самостійної підготовки до занять. За відсутності місць у закріпленому гуртожитку здобувачі можуть проживати в гуртожитках, закріплених за іншими структурними підрозділами.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Зустрічі з різними учасниками освітнього процесу засвідчили, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до інфраструктури ЗВО та інформаційних ресурсів, що необхідні для досягнення цілей ОП. Відповідно до інформації, що надана на сайті Наукової бібліотеки Університету ім. М. Максимовича, ЗВО має доступ до наукометричних баз Research4Life, Bentham Science, CUL online, ScienceDirect, Web of Science та інші (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>), доступ до яких здебільшого може бути отриманий через локальну мережу ЗВО. Учасники освітнього процесу можуть отримати інформацію щодо користування цими базами даних на сторінці бібліотеки, де розміщені інструкції, як отримати такий доступ, наприклад, про користування ресурсом Research4Life (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/onlinedb/research4life.php3>) Учасники освітнього процесу можуть безоплатно користуватися бібліотечними фондами ЗВО та Wi-Fi, коворкінгами Навчально-наукового інституту. Окрім цього ЗВО має спортивний комплекс. Під час дистанційного навчання найчастіше використовуються інструменти Google Class, Zoom та інші, що дозволяють досягти цілей навчання.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Пунктом 80 Стратегічного плану розвитку Університету передбачено “докладання зусиль для забезпечення сталості викладання та навчання, створення безпечних умов для науково-педагогічних працівників і здобувачів освіти”. ЗВО має внутрішні (локальні) правові акти, що регулюють питання безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів, зокрема Правила внутрішнього розпорядку Університету (<http://bit.ly/3Uobne1>), Правила внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://studprof.phys.univ.kiev.ua/?p=41>). ЗВО здійснює заходи з охорони приміщення Навчально-наукового інституту філології, на території розміщені камери відеонагляду. Водночас, було встановлено відсутність екстреної кнопки для виклику органів правопорядку у випадку раптових нападів з використанням вогнепальної зброї або вибухонебезпечних речовин. Під час фінальної зустрічі керівництво ЗВО звернуло увагу на цю проблему та висловило розуміння потреби здійснити заходи щодо забезпечення заходів безпеки на випадок таких подій. Навчально-науковий інститут філології має медичний пункт, де можна отримати першу допомогу. Під час огляду матеріально-технічної бази ЗВО ЕГ не мала можливості встановити наявність у медичному пункті медичних засобів на випадок вогневого ураження навчальних приміщень Інституту. ЗВО має укриття, що розташоване у підвалі та обладнане необхідними засобами для перебування під час повітряної тривоги. ЗВО також має засоби боротьби з займаннями на території навчальних та інших приміщень Інституту. Для забезпечення комфортного психологічного середовища та у разі потреби психологічної підтримки, у ЗВО створено психологічну службу (<https://psyservice.knu.ua/>). Цінності академічної спільноти відображені в Етичному кодексі університетської спільноти (<https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), що підтримуються усіма учасниками освітнього процесу. У разі порушення Етичного кодексу або виникненню конфліктних ситуацій, в тому числі пов'язаних з сексуальним насиллям чи домаганнями створені відповідні процедури, які врегульовані внутрішніми (локальними) правовими актами. Спількування із здобувачами ОП засвідчило, що ЗВО забезпечує їх потреби та інтереси, їх ознайомленість з головними цінностями університетської спільноти тощо.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ було встановлено наявність у ЗВО освітньої підтримки здобувачів, що реалізується у формах аудиторної та позааудиторної роботи, наявності кураторів та діяльності навчально-методичної частини ЗВО. Викладачі здійснюють в тому числі і індивідуальну підтримку здобувачів. Здобувачі підкреслили, що викладачі ОП зазвичай адаптують свої навчальні матеріали до висловлених потреб та змінюють за потреби методи роботи з урахуванням інтересів та потреб здобувачів. В умовах дистанційного навчання освітня підтримка здобувачів здійснюється за допомогою низки електронних засобів, до прикладу довідки від ЗВО можна замовити онлайн. ЗВО здійснює інформаційну підтримку з допомогою веб-сторінки КНУ (<https://knu.ua/>), ННІФ (<https://philology.knu.ua/>), сторінок кафедри романської філології в соціальних мережах (<https://www.facebook.com/romance.philology>), офіційного каналу в Телеграм (https://t.me/romance_philology_knu). Окрім цього, ЗВО повідомляє що інформаційну підтримку здійснюють лаборанти кафедр та окремі викладачі шляхом надсилання необхідних відомостей на електронну пошту групи. У ЗВО наявна інфраструктура задля надання консультативної підтримки з різних питань, що забезпечується відділом по роботі зі студентами (<https://www.facebook.com/studentaffairsofficeknu/>), відділом академічної мобільності (<https://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk>), відділом сприяння працевлаштуванню та роботи з випускниками (<http://jobs.knu.ua>), центром комунікацій (<http://www.univ.kiev.ua/ua/departments/dc/>). Консультаційну підтримку здійснює також адміністрація Інституту за наявності такої потреби. Формами соціальної підтримки, за інформацією ЗВО, є створення комфортних умов проживання в студентських гуртожитках, безкоштовного обслуговування в студентській поліклініці, наявності спортивного комплексу та Молодіжного центру культурно-естетичного виховання. ЗВО повідомляє про моніторинг потреб здобувачів ОП шляхом проведення відповідних досліджень Навчальною лабораторією соціологічних та освітніх досліджень (<https://soc.univ.kiev.ua/uk/department/navchalna-laboratoriya-sociologichnyh-ta-osvitnih-doslidzhen>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Пунктом 3.2 Стратегічного плану розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на період 2018-2025 років передбачено створення в Університеті умов для реалізації рівних можливостей доступу до навчання та інфраструктури Університету особам з обмеженими можливостями. Університет має внутрішні (локальні) правові норми спрямовані на забезпечення права на освіту особам з особливими освітніми потребами, зокрема такі норми передбачені Статутом КНУ (<https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>), Положенням про організацію освітнього процесу» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). Важливо підкреслити наявність спеціальних політики розвитку безбар'єрності Університету передбаченою Концепцією розвитку інклюзивної освіти "Університет рівних можливостей" (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Concept-of-inclusive-education-development.pdf>). Окрім цього, створені спеціальні інструменти для роботи з особами з інвалідністю, зокрема Пам'ятки про правила комунікації із людьми з інвалідністю (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Pamyatka-pro-pravyla-komunikaciyi-iz-lyudmy-z-invalidnistyu.pdf>). ЕГ було продемонстровано наявність спеціальних пристроїв для полегшення пересування осіб з обмеженими руховими можливостями. За словами представників ЗВО, у разі наявності серед здобувачів особи з обмеженими руховими можливостями, проведення навчальних занять відбувається на перших поверхах будівлі. Окрім цього, за словами представників у разі прибуття такої особи до ЗВО, вона має можливість подзвонити охороні закладу для надання допомоги з пересуванням.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

П. 7.7 Статуту Університету передбачено право здобувачів на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психологічного насильства, а також право на оскарження дій органів та посадових осіб Університету. До інших правових інструментів, що регулюють політики та процедури вирішення конфліктних ситуацій належать Етичний кодекс (<https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), Порядок вирішення конфліктних ситуацій (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/02/пдф.pdf>), Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2008>). Задля вирішення конфліктних ситуацій, що виникають передбачено створення Етичної комісії. Важливо зауважити розбіжності у внутрішніх (локальних) правових актах щодо її діяльності, зокрема Положенням про Постійну комісію Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://senate.knu.ua/?p=1073>) та Етичним кодексом університетської спільноти, зокрема щодо кількості членів Комісії: Етичний кодекс встановлює склад у кількості дев'яти (9) осіб, а Положення про постійну комісію - дванадцяти (12). Під час акредитаційної експертизи було встановлено, що випадків пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією під час реалізації ОП зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: - наявність потужної матеріально-технічної бази, зокрема і обладнаних приміщень для здійснення різних видів перекладу, коворкінгів, тощо; - наявність доступу до низки інформаційних баз даних (Research4Life, Bentham Science, CUL online, ScienceDirect, Web of Science та інші).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: - неузгодженості у внутрішніх (локальних) правових актах щодо функціонування Етичної комісії; - відсутність екстреної кнопки на пункті охорони будівлі ЗВО, що ускладнює швидкий виклик органів правопорядку у випадку застосування вогнепальної зброї або вибухових речовин на території Університету.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Вивчення освітнього середовища та матеріальних ресурсів показали їх відповідність вимогам критерію 7, зокрема достатності фінансові та матеріально-технічні ресурсів (бібліотеки, іншої інфраструктури, обладнання тощо), а також навчально-методичного забезпечення освітньої програми досягненню визначених цілей та програмних результатів навчання. Важливо відмітити наявність сучасних матеріально-технічних інструментів та засобів, зокрема і тих, що дозволяють здійснювати різні типи перекладів. В Університеті надається безоплатний доступ до необхідної інфраструктури, підтримка здійснюється у інформаційній, психологічній, консультативній та соціальній формах. Наявні правові інструменти щодо врегулювання конфліктних ситуацій, зокрема і тих, що пов'язані з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо, проте які не застосовувалися під час реалізації ОП у зв'язку з відсутністю таких випадків під час реалізації ОП. Водночас, ЕГ було виявлені окремі недоліки, серед яких невеликі неузгодженості між внутрішніми правовими інструментами та інші, що загалом не впливають на досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО запроваджені процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, які регламентуються Положення про забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), Положення про опитування здобувачів і НПП (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_Oputuvanya_2020.pdf). Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП організовані на рівні кафедри (гарант, проєктна група), ННІФ, ЗВО. До процедур залучаються усі стейкхолдери, зокрема в засіданнях кафедри, вчених рад структурних підрозділів та університету беруть участь здобувачі та представники студентського самоврядування. Розділ 2 Положення про забезпечення якості освіти та освітнього процесу чітко регламентує процедурні дії, терміни та відповідальних осіб на всіх рівнях ЗВО. Відповідно до положення до затвердження вченою радою ЗВО ініційована гарантом та членами проєктної групи ОП проходить узгодження та експертну внутрішню оцінку, тобто розглядається на рівні відповідної кафедри, НМК, вченою радою; отримує зовнішню оцінку двох провідних фахівців галузі. На загальноуніверситетському рівні задіяні такі підрозділи: сектор моніторингу якості освіти НМЦ організації навчального процесу, науково-методична рада, вчена рада ЗВО. Щорічний моніторинг ОП здійснюється на рівні кафедри гарантом і відповідальними особами від структурного підрозділу НМК ННІФ. За результатами відбувається внесення можливих змін до ОП, які обговорюються на засіданнях кафедри. Під час зустрічі ЕГ з гарантом було з'ясовано, що в 2023 році ОНП зазнала таких змін: оновлено структурно-логічну схему ОНП; з метою поглиблення літературознавчого аспекту введено ОК.10 «Теорія літератури»; додано перелік дисциплін для вибору здобувача (ВК 3.2.); зміна назв ОК у зв'язку з поглибленням вивчення «Теорія перекладу і методологія перекладознавства» та «Лінгвістичні і жанрові теорії та переклад»; скориговано та частково змінені відповідно до Стандарту вищої освіти формулювання ПРН та ФК; проведено перерозподіл кредитів між суміжними дисциплінами, їх об'єднання у комплексні дисципліни ОК 3, 5, 12; деталізовано умови присвоєння професійної кваліфікації. Доцільність змін, які відображені в редакції ОНП та НП 2023 р., було схвалено Сектором моніторингу якості вищої освіти КНУ. ЕГ пересвідчилась про дотримання задекларованих внутрішніми положеннями процедур. За результатами моніторингів і у відповідь на зовнішні фактори, визначених положенням, відбувається внесення можливих змін до ОП, які обговорюються на засіданнях кафедри. Під час зустрічей з фокус групами ЕГ пересвідчилась про дотримання задекларованих внутрішніми положеннями процедур.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Відповідно до положень ЗВО, зокрема Положення про опитування здобувачів освіти і НПП КНУТШ, анкетування проводилось навчальною лабораторією соціологічних та освітніх досліджень спільно з факультетом соціології. Під час зустрічей із представниками студентського самоврядування, здобувачами та випускниками ЕГ отримала інформацію про те, що практика анонімного опитування щодо якості освіти за ОП є систематичною, а також здобувачі надали короткий опис структури та питань анкет, зокрема зазначено про наявність питання з відкритою відповіддю для висловлення пропозицій щодо покращення ОП. ЕГ було встановлено, що до процесу перегляду ОНП залучаються здобувачі шляхом їхньої участі в анонімних анкетуваннях: щорічно «Опитування здобувачів про якість ОНП» та щосеместрово «Опитування здобувачів про якість викладання». Результати опитування за 2022-2023 рр. оприлюднено на сайті ОНП <https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/mahistra-oor-pnd-den/035-053-zhupp-port-anhl-mov/> Також, під час зустрічі зі здобувачами та студентським самоврядуванням ЕГ було повідомлено, що здобувачі мають можливість безпосередньо звертатись до НПП, а також гаранта ОНП, щодо покращення змісту ОК. Здобувачі також повідомили і навели приклади, що стикаються із проблемою перевантаження завданнями з окремих ОК і такі питання вони вирішували в усній формі з викладачем. Здобувачі надавали при зустрічах з гарантом пропозиції щодо збільшення розширення переліку ВК. Аналіз результатів опитувань і спілкування зі

здобувачами свідчить, що вони високо оцінюють якість викладання за ОНП. Також, здобувачів запрошують на засідання кафедри для обговорення результатів опитування, де спільно приймається рішення про необхідність або відсутність необхідності внесення змін до ОНП. При перегляді ОНП у 2023 році відповідно до побажань здобувачів збільшено перелік і включено позаблоковий перелік вибіркової дисципліни.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Потенційними роботодавцями для випускників за ОНП установи і організації, в яких є необхідність у перекладах з португальської та англійської мов, в тому числі Посольство Бразилії, Центр розвитку мов, ТОВ «Видавництво «КОМПАС», ТОВ «Естем», ТОВ «Автокомпоненти АВТЕК». Під час зустрічі з роботодавцями було з'ясовано, що Василь Жалай, директор Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України долучається до реалізації ОНП як голова ЕК. Ігор Маликін, директор Бюро перекладів «Лінго» повідомив, що був учасником зустрічей з робочою групою ОНП та вносив пропозицію посилити практичну складову. В наявності позитивний відгук на ОНП від директора ТОВ «Ей Бі Ленд» Корнійчук І.І. <https://drive.google.com/file/d/1D14FXVcgmjbeFaBWBahEB9uywPCQMLrmy/view> Підтвердження участі в опитуванні потенційні роботодавці - учасники зустрічі з ЕК не надали.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Перший випуск за цією ОНП відбувся у 2023 р., однак практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників загалом за ОП випусковою кафедрою проводиться, зокрема викладачі підтримують зв'язки із випускниками минулих років. На відкритій зустрічі та зустрічі із випускниками ЕГ було з'ясовано, що, місцями працевлаштування є вітчизняні ЗВО, зокрема й КНУТШ, мовні центри, міжнародні компанії та перекладацькі агенції. Збір інформації щодо кар'єрного зростання випускників ОП проводиться завдяки опитуванням, шляхом спілкування з ними на зустрічах випускників та через соціальні мережі кафедри, зокрема сторінку Асоціації випускників у Фейсбук.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Реагування на пропозиції та рекомендації щодо покращення ОНП відбувається відповідно до регламентованих ЗВО процедур перегляду ОП. Заходи загального моніторингу ОП проводяться гарантом, кафедрою, на рівні НМК ННІФ та перевіряються Відділом забезпечення якості освіти КНУТШ. З метою виявлення недоліків і потенційних проблемних зон реалізації ОНП систематично проводяться анонімні анкетування та зустрічі зі здобувачами, обговорюються питання щодо якості ОНП на засіданнях кафедри та інституту, а також проводиться моніторинг Відділом забезпечення якості освіти КНУТШ. Виявлені під час акредитації 2023р. недоліки ОНП і НП, були усунені при перегляді в кінці 2022-2023 н.р., а саме: оновлено структурно-логічну схему ОНП; введено ОК.10; додано дисципліну вільного вибору; здійснено перерозподіл кредитів між ОК тощо.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Ознайомившись із звітами ЕГ, ГЕР попередньої акредитації, а також провівши порівняльний аналіз ОНП та НП редакцій 2022-2023 рр., ЕГ дійшла висновку, що в межах дотримання автономії ЗВО, рекомендації і зауваження в основному були враховані, а саме: 1) оновлено структурно-логічну схему ОНП; 2) з метою поглиблення літературознавчого аспекту введено ОК.10 «Теорія літератури»; 3) додано перелік дисциплін для вибору здобувача (ВК 3.2.); 4) змінено назви ОК у зв'язку з поглибленим вивчення «Теорія перекладу і методологія перекладознавства» та «Лінгвістичні і жанрові теорії та переклад»; 5) у формулюваннях ПРН та ФК внесено зміни відповідно до Стандарту вищої освіти для магістерського рівня за спеціальністю «Філологія»; проведено перерозподіл кредитів між суміжними дисциплінами, їх; Проведено аналіз робочих програм навчальних дисциплін і оновлено списки навчальної літератури, 4) здійснено перерозподіл ОК та кредитів дисциплін і сформовано комплексні дисципліни ОК 3, 5, 12; 5) деталізовано умови присвоєння професійної кваліфікації, уточнено вимоги, які висуваються до здобувачів-випускників під час атестації; 7) додано перелік дисциплін для вибору здобувача (ВК 3.2.) Вибір з переліку (чотири дисципліни: «Машинний переклад і постредагування» (за пропозицією випускників ОП), «Прикладні аспекти цифрової філології», «Менеджмент перекладацьких проектів», «Методика викладання перекладу); 8) додано нові дисциплін з акцентуванням на аспекти літературознавства, діакронії, діалектології, об'єднання дисциплін в комплексні, зокрема «Порівняльні філологічні студії» (порівняльна стилістика і компаративна риторика), «Історія і теорія перекладу» (Ч. 1. Історія перекладу, Ч. 2. Теорія перекладу і методологія

перекладознавства, Ч. 3. Лінгвістичні і жанрові теорії та переклад), «Професійно-орієнтоване мовлення» (Комунікативні стратегії, Фахове мовлення, Академічне мовлення). Однак, врахування рекомендації ЕГ щодо з 2023-2024 н.р. залучення зовнішніх стейкхолдерів (перекладачів-практиків, роботодавців) до проведення аудиторних занять підтвердження не отримала.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ в ЗВО діє рівневий розподіл процесів розроблення, моніторингу, оновлення та реалізації ОП. На загальноуніверситетському рівні функціонує відділ забезпечення якості освіти, який розвиває культуру якості. За періодичні моніторинги ОП відповідальні гарант і члени робочої групи, а також сектор моніторингу якості освіти НМЦ організації навчального процесу. Опитування проводяться навчальною лабораторією соціологічних та освітніх досліджень. Обговорення змін ОП відбувається на засіданнях кафедр, науково-методичних (навчально-методичних) та вчених рад структурних підрозділів. ОП після розгляду науково-методичною радою ЗВО затверджується вченою радою університету. Аналіз нормативних документів ЗВО та зустрічі з учасниками освітнього процесу засвідчили, що представники академічної спільноти, зокрема адміністрація та представники структурних підрозділів, науково-педагогічні працівники, здобувачі мають досить активну позицію щодо впливу на процедури забезпечення якості, націлені на покращення якості освіти, усвідомлюють важливість і неухильно дотримуються правил академічної доброчесності як невід'ємної складової якості освіти. Представники академічної спільноти залучені до процесу внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності, а саме до відкритого обговорення ОНП на засіданнях кафедр. На зустрічах з ЕГ представники академічної спільноти підтвердили свою залученість до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП через надання пропозицій щодо вдосконалення. НПП, за потреби, щорічно оновлюють змістове наповнення та технології викладання ОК з урахуванням сучасних практик, інновацій, зокрема й досвіду, який отримують під час міжнародних стажувань. Культура якості вищої освіти формується, академічна спільнота ЗВО підтримує філософію надання якісної освіти й удосконалення ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Позитивні практики: Чітка регламентація дій, відповідальних осіб, термінів щодо забезпечення функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти нормативними документами ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

У 2023-2024 н.р. потенційні роботодавці надали свої відгуки і рецензії. Участь в опитуванні роботодавців, а також залучення зовнішніх професіоналів-практиків до аудиторних занять не підтверджено. Рекомендації: запровадити у 2023-2024 н.р. практику анонімного опитування потенційних роботодавців щодо змісту ОНП з подальшим обговоренням його результатів на засіданнях кафедри та робочої групи ОНП; з наступного навчального року запрошувати представників роботодавців, практиків до проведення аудиторних занять з ОК за ОНП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В КНУТШ дотримуються задокументованих процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; усі процедури дієві; здобувачі залучені до процесу періодичного перегляду ОП, їхня позиція береться до уваги; опитування стейкхолдерів щодо якості ОНП проводяться, а їх результати оприлюднюються та обговорюються; збір інформації щодо кар'єрного шляху випускників кафедри проводиться; результати, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередньої акредитації, взято до уваги та загалом враховано під час перегляду ОНП у 2023 році. ЕГ дійшла висновку в академічній спільноті сформована культура якості за рахунок чіткого розподілу обов'язків та відповідальності між структурними підрозділами у забезпеченні якості освітніх програм, усвідомлення всіма учасниками освітнього процесу своєї ролі у забезпеченні якості ОНП. ЕГ визначає відповідність ОНП «Загальний і галузевий усний та письмовий переклад з португальської та англійської мов» рівню В за критерієм 8, оскільки недоліки та рекомендації за підкритеріями 8.3., 8.6. не є суттєвими і можуть бути враховані до кінця поточного навчального року.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті Університету розміщено внутрішні (локальні) правові акти на сторінці «Офіційна інформація» (<https://knu.ua/ua/official>). Правила та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>), Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf), Етичним кодексом університетської спільноти (<https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ (<https://senate.univ.kiev.ua/?p=1335>), Порядком запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-preventing-discrimination-bullying-gender-based-violence-in-University.pdf>). Під час зустрічей з різними учасниками освітнього процесу ЕГ встановила, що in genere Університет, при здійсненні освітньої діяльності дотримується визначених правил під час реалізації освітньої програми. Водночас ЕГ відмічає, що на момент здійснення акредитаційної експертизи на сторінці «Офіційна інформація» (<https://knu.ua/ua/official>) відсутня можливість ознайомитися з Правилами внутрішнього розпорядку Університету (<http://bit.ly/3Uobne1>) та Положенням про Постійну комісію Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://senate.knu.ua/?p=1073>). Важливо підкреслити, що Правила внутрішнього розпорядку оновлювалися у 2016 році, що викликає сумніви щодо їх актуальності у 2024 році. Зазначаємо, що є неузгодженості між Етичним кодексом університетської спільноти (<https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>) та Положенням про Постійну комісію Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<https://senate.knu.ua/?p=1073>) в окремих частинах, зокрема щодо кількості членів Етичної комісії.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сторінці ОП (<https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/mahistra-oor-pnd-den/035-053-zhupp-port-anhl-mov>) опубліковано проект ОП та контакт гаранта ОП для отримання пропозицій до ОП. Функціонал сайту не дозволяє встановити дату опублікування проекту ОП для отримання пропозицій зауважень та пропозицій заінтересованих осіб. ЕГ не змогла знайти оголошення інформації про опублікування проекту ОП для громадського обговорення на офіційному Телеграм-каналі структурного підрозділу, що реалізує ОП (https://t.me/if_knu). На момент здійснення акредитаційної експертизи, таблиця отриманих та врахованих пропозицій після громадського обговорення попередніх ОП відсутня на сайті.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти, бази практики, теми кваліфікаційних робіт тощо) доступна на сайті (<https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/mahistra-oor-pnd-den/035-053-zhupp-port-anhl-mov>). Аналіз інформації, що знаходиться на сайті Навчально-наукового інституту Філології дозволяє стверджувати, що інформація надана ЗВО є достатньою для інформування заінтересованих сторін та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильних сторін у контексті Критерію 9 не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: - відсутність на сторінці ОП отриманих та врахованих пропозицій під час громадського обговорення проекту ОП; - відсутність на сторінці "Офіційна інформація" Правил внутрішнього розпорядку Університету; - неузгодженості між окремими внутрішніми (локальними) правовими актами.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Під час експертизи ЕГ було встановлено відсутність зразкових\унікальних практик в контексті критерію 9 та виявлено окремі незначні недоліки, зокрема відсутність на сторінці ОП отриманих та врахованих пропозицій під час громадського обговорення проекту ОП, неузгодженості між внутрішніми (локальними) правовими актами, проте in genere ОП відповідає вимогам критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Підстави для відмови в акредитації, які пов'язані із невідповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, відсутні. Освітній процес за ОП не є удаваним (фіктивним). Інформація, факти та документи, наведені у відомостях про самооцінювання, є достовірними. Програма проведення акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку була погоджена й оприлюднена згідно із процедурою, передбаченою в нормативних документах Національного агентства. ЗВО забезпечив виконання програми проведення дистанційної експертизи. Гарантка ОП забезпечила присутність осіб, визначених у програмі для кожної зустрічі, в погоджений час. Дистанційний акредитаційний візит проваджено за допомогою використання програми для проведення відеоконференцій ZOOM, вибір якої відбувся за попередньою згодою із ЗВО. У папку Національного агентства завантажені відео, за допомогою яких можна пересвідчитися у присутності запрошених згідно з програмою візиту учасників.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B

Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Нечипоренко Віолета Олександрівна

Члени експертної групи

Мамчур Костянтин Васильович

Надточій Наталя Олександрівна

Коробейнікова Тетяна Ігорівна

Андреєв Тит Петрович